

YEKDEM, Dolar Bazlı Kaynak Aktarma Aracına Dönüştü

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 47. Dönem Yönetim Kurulu, 19 Eylül 2020 tarihinde gerçekleştirdiği basın açıklamasıyla, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) kapsamında 30 Haziran 2021 tarihine kadar işletmeye girecek lisanslı üretim tesislerine yapılacak dolar bazlı ödemelerin, 2030'a kadar uzatılmasına tepki gösterdi. Lisanssız üretim tesislerini kapsamayan uygulama ile bazı şirketlere ayrıcalık sağlandığına vurgu yapılan açıklamada, YEKDEM maliyetlerinin faturalara ek yük getireceğine dikkat çekildi.

YEKDEM kapsamındaki tesisler için uygulanacak fiyat ve süreler ile yerli katkı ilavesine ilişkin Cumhurbaşkanı Kararı'nın, 18 Eylül 2020 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandığına yer verilen açıklamada, 30 Haziran 2021 tarihine kadar işletmeye girmeleri koşuluyla, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un Ek I listesine göre yapılacak ödemelerin 31 Aralık 2030 tarihine kadar uzatıldığı bildirildi. İthal kaynakların payını azaltmak için yerli ve yenilenebilir kaynakların önemine dikkat çekilerek, şöyle denildi:

“Özellikle birincil enerji kaynaklarının ithali için yapılan harcamaların ülke ekonomisi üzerindeki olumsuz etkisinin ortadan kaldırılması veya en azından minimum seviyeye indirilmesi, elektrik enerjisi üretiminde arz güvenliğine katkısının maksimum seviyede tutulması ve iklim değişikliği üzerindeki olumlu etkisi gibi nedenlerle yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması arzu edilen bir durumdur. Bu yöndeki yatırımların teşvik sistemleri ile de hızlandırılması gerekmektedir.

tedir. Ancak 1 Ocak 2021-30 Haziran 2021 tarihleri arasında işletmeye girmesi muhtemel üretim tesislerine sağlanan bu ayrıcalıklı uygulamanın hangi ihtiyaçtan kaynaklandığı ve ödemelerin neden Amerikan Doları karşılığında yapılacağı anlaşılamaştır.”

YEKDEM kapsamında değerlendirilen lisanssız elektrik üretim tesisi için dolar bazlı tarife yerine elektrik sistemine aktarılan ihtiyaç fazlası üretim için ait olduğu tarife grubundaki Tek Zamanlı Aktif Enerji bedeli üzerinden ödeme yapıldığının hatırlatıldığı açıklamada, şöyle denildi:

“Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından Temmuz 2020 ayında, başlangıç fiyatı 30 Kr/kWh olarak belirlenen ve YEKA GES-3 grup adı altında ilana çıkılan lisanlı üretim yatırımları göz önüne alındığında, 18 Eylül 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan karar ile kısa bir süre içinde işletmeye girecek üretim tesislerinin üretimleri karşılığında lisans sahiplerine Amerikan Doları bazında ve 31 Aralık 2030 tarihine kadar sürecek ödemeleri için adeta ayrıcalık tanınması kabul

edilebilir değildir.”

YEKDEM'in bazı şirketlere kaynak aktarmanın aracı haline geldiğine değinilen açıklamada, “2020 yılı itibarıyla YEKDEM'e esas; gücü 50 MW ile 626.8 MW arasında olan toplam 59 adet rezervuarlı HES ve gücü 50 MW ile 288.1 MW arasında değişen toplam 165 adet RES mevcuttur” bilgilerine yer verildi. YEKDEM ödemelerinin Son Kullanıcı Tedarik Tarifesi'ne tabi yüksek tüketimli özellikle sanayi aboneleri üzerindeki olumsuz etkilerine değinilerek, “Milli ve yerli enerji politikası söylemine karşı önümüzdeki 10 yıl için hangi şirket(ler)in ve hangi gerekçeyle döviz cinsi ödemelerden yararlandırılacak olması, içinde çelişki barındıran bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır” ifadelerine yer verildi.

Yenilenebilir kaynakların önemine vurgu yapılan açıklama, “Ancak bu yöndeki uygulamaların üretim şirketlerine kaynak aktarmanın yolu olarak kullanılmaması ve kullanıcı tarifelerini artırıcı etkilerinin minimum seviyede tutulması için gereken önlemler alınmalıdır” uyarısıyla tamamlandı.